

Команда ТОВ «Регіональна енергосервісна компанія» та ХОГО «Регіональна рада підприємців» займається питаннями збереження енергії та охорони навколишнього середовища і фокусується на підвищенні енергоефективності в житлово-комунальному секторі та використанні поновлюваних джерел енергії.

Досвід міжнародної співпраці в сфері енергетичної ефективності.

1. 2008 – 2014 рр. Наша команда - українські партнери Норвезької компанії РЕЙНЕРСЕН АС в реалізації Програми **Енергоефективність та екологічні покращення в житлово-комунальному секторі України**. **Мета програми:** підвищення енергоефективності у житлово-комунальному господарстві та будівельній галузі, а також впровадження екологічних покращень шляхом підвищення компетентності місцевих органів влади в організації та впровадженні заходів в енергозбереження. Діяльність охоплювала як **локальний рівень** (впровадження окремих проектів і заходів з енергозбереження у житлово-комунальному господарстві та на окремих об'єктах соціальної інфраструктури), так і **всеукраїнський рівень** (навчальні програми, тренінги та семінари, обмін інформацією про кращі практики). З результатами Програми можна ознайомитися за посиланням <http://energycluster.com.ua/Programma-Energoeffektivnost-i-ekologicheskije-uluchsheniya-v-ZhKH-Ukrainy>
2. 2009 рік. На замовлення Проекту GTZ **Енергоефективність у будівлях** виконано енергоаудит житлового будинку у м. Миргород. Профінансована участь Федора Баруліна, провідного експерта ТОВ «Регіональна енергосервісна компанія», голови правління ХОГО «Регіональна рада підприємців», в міжнародній конференції по енергетичному сервісу у м. Еслінгер.
3. 2010 – 2011 рр. На замовлення Проекту GTZ **Енергоефективна забудова** виконано енергомоніторинг 10 житлових будинків побудованих після 2005 року у м. Херсоні.
4. 2010 – 2012 рр. Учасники Проекту державно-приватного партнерства в Україні **Менеджер з енергозберігаючої санації будівель**. Проект виконувався Ініціативою «Житлове господарство у Східній Європі» (IWO), Берлін. Провідний експерт ТОВ «Регіональна енергосервісна компанія», голова правління ХОГО «Регіональна рада підприємців» Федір Барулін пройшов двотижневе стажування в м. Берлін. З результатами можна ознайомитися за посиланням <http://www.energodom.org/proekt>
5. **Ресурсний Центр розвитку ОСББ** був створений в Херсоні в 2011 році в рамках донорської допомоги проекту USAID «Муниципальная Энергетична реформа в Україні». Бюджет проекту склав 220,000 грн., у тому числі 110 000 грн. отриманих як Грант. Результати проекту доступні за посиланням: <http://energycluster.com.ua/Resursniy-centr>
6. 2012-2015 рр. Партнери німецько-українського проекту **Енергозберігаюча санація житлових будівель**. Головний партнер - Ініціатива «Житлове господарство у Східній Європі» (IWO), Берлін. Проект фінансувався Фондом Фрідріха Науманна ЗА СВОБОДУ, Німеччина. З результатами можна ознайомитися за посиланням <http://www.energodom.org/proekt>
7. У 2012 – 2013 році ми реалізували проект **Реформування комунального господарства шляхом передачі прибудинкової території ОСББ** за підтримки донорів проекту uniter USAID, Міжнародного фонду "Відродження" та Фонду Східна Європа (ФСЄ). Бюджет проекту склав 150 000 гривень, у тому числі 110 000 грн, отриманих як Грант. Результати проекту доступні за посиланням: <http://energycluster.com.ua/%C2%ABReformirovanie-zhilischno-kommunal-nogo-hozyaystva>
8. 2014 – 2016 рр. Партнери німецько-українського проекту **Сталий розвиток житлового господарства в Україні: сприяння місцевому розвитку та посилення ролі громадських організацій**. В реалізації проекту приймали участь Департамент економічного, регіонального розвитку і торгівлі Херсонської обласної державної адміністрації та ХОГО «Регіональна рада підприємців». Проект реалізувався за часткового фінансування Європейського Союзу. За участю міжнародних партнерів

розроблено «Стратегію сталого розвитку міста Гола Пристань» та пролобійовано впровадження механізму «револьверного» фінансування енергоефективних проектів з «Фонду енергоефективності» який створюється в Україні. Три представника нашої команди пройшли стажування в Німеччині. З результатами можна ознайомитися за посиланням: <http://energycluster.com.ua/Ustoychivoe-razvitie-ZhKH>

9. 2015 - 2018 р.р. Проект **Впровадження економічно-доцільної моделі сталого енергетичного розвитку теплопостачання на прикладі теплового району м. Гола Пристань** поданий на конкурс Підтримка міст Східного партнерства в реалізації Планів дій зі сталого енергетичного розвитку (ПДСЕР) отримав підтримку Європейського Союзу. Реалізація проекту розпочалася в квітні 2015 року.

Діяльність проекту:

- Проведення енергетичних аудитів.
- Розробка проектно-кошторисної документації.
- Термомодернізація Голопристанської ЗОШ № 1.
- Енергозберігаючі заходи в дитячому садку № 1.
- Реконструкція котельні № 7 із заміщенням природного газу біопаливом.
- Удосконалення структури енергоменеджменту згідно з міжнародним стандартом ISO 50001.
- Проведення конференцій, семінарів, тренінгів та днів енергії.
- Поширення інформації про результати проекту на національному рівні.
- Моніторинг результатів проекту.

Бюджет проекту складає 881,863.00 євро, у тому числі 700 000.00 євро, отриманих як Грант.

З проектом можна ознайомитися за посиланням: <http://energycluster.com.ua/Proekt-ES-2015>

10. 2016 рік. По контракту з **Північною екологічною фінансовою корпорацією (NEFCO)** розроблені Техніко-економічні обґрунтування 2-х проектів енергозбереження в школах міста Угледар Донецької області та 2-х проектів енергозбереження в дитячих садках міста Кремінна Луганської області. Контракт реалізовано за фінансування програми **Фонд Північної Ініціативи**.
11. 2016 рік. Регіональні партнери польсько-українського проекту **Наше самоврядування - спільна справа. Громадянський діалог в південно-східній Україні**. Проект реалізується за часткового фінансування **Фонду Міжнародної Солідарності**. В проекті приймають участь громадські організації та органи місцевого самоврядування Запорізької, Миколаївської та Херсонської області. З проектом можна ознайомитися за посиланням: <http://energycluster.com.ua/%C2%ABNashe-samoupravlenie-%E2%80%93-obschee-delo.-Grazhdanskiy-dialog-v-yugo-vostochnoy-Ukraine%C2%BB>

Найбільш вдалі проекти з «твердими» заходами

1. Проект **Впровадження заходів з енергозбереження у дитячому садку № 71 Херсонської міської Ради** був реалізований у 2007 – 2008 роках в рамках донорської допомоги норвезької компанії *Рейнертсен АС*.

Діяльність проекту:

- Проведення енергетичного аудиту.
- Заміна ламп розжарювання на енергозберігаючі лампи.
- Заміна дерев'яних вікон на металопластикові.
- Заміна дверей запасного виходу на пластикові.
- Заміна застарілих водопровідних кранів на сучасні економічні змішувачі.
- Заміна застарілих туалетних бачків на нові економічні.

- Теплоізоляція труб опалення в підвалі.
- Установка сонячних теплових колекторів для гарячого водопостачання.
- Монтаж локальної систем вентиляції.
- Запровадження локальної системи енергетичного моніторингу.

Бюджет проекту – 12 642 євро., в тому числі 9 600 євро. грантові кошти. В ході проекту наші фахівці провели авторський і технічний нагляд проекту. Проводився моніторинг результатів проекту, із результатами можна ознайомитися за посиланням: <http://energycluster.com.ua/Detskii-sad>

2. Проект **Енергоефективна реконструкція системи водопостачання в селі Олександрівка Білозерського району Херсонської області**, було реалізовано у 2009 році, за підтримки *Посольства Королівства Норвегія в Україні*.

Діяльність проекту:

- Проведення енергетичного аудиту.
- Реконструкція внутрішніх комунікацій водонапірних башт.
- Реконструкція системи водопостачання зовнішніх комунікацій.
- Очистка та фарбування водонапірних башт.
- Встановлення нової автоматизованої системи керування насосами з радіосигналами.
- Моніторинг результатів проекту.

Бюджет проекту - 12 857 доларів США, в тому числі 10 000 доларів США, отриманих як грант. Результати проекту доступні за посиланням: <http://energycluster.com.ua/Rekonstruktsia>

3. Проект **Енергоефективна модернізація освітлення у восьми аудиторіях Херсонського фізико-технічного ліцею** реалізовано у 2009 році, за підтримки *Норвезького товариства охорони природи* в рамках Програми СПАРЕ - України,

Діяльність проекту:

- Проведення енергетичного аудиту та аудиту освітлення.
- Модернізація освітлення у восьми класах з встановленням EFix світильників і нового покоління люмінесцентних ламп T5 840
- Встановлення лічильників електроенергії і датчиків рівня освітлення в кожній аудиторії .
- Запровадження локальної системи енергетичного моніторингу.

Бюджет проекту - 52 324 грн., у тому числі 49 124 грн, отриманих як грант. Результати проекту доступні за посиланням: <http://energycluster.com.ua/Modernizatsia>

4. У 2011 році, за підтримки норвезької компанії РЕЙНЕРТСЕН, реалізовано проект **Покращення енергоефективності дерев'яних вікон в ОСББ** шляхом їх реставрації сучасними матеріалами. Бюджет проекту - 52 430 грн, у тому числі 41 430 грн, отриманих як грант.

5. Протягом 2012 – 2013 року, за фінансування *Державного агентства екологічних інвестицій України*, наша команда реалізовувала проект **Утеплення фасаду, стелі та заміна вікон на енергозберігаючі у дитячому садку с. Олександрівка Білозерського району Херсонської області**. Бюджет проекту - 780 000 грн. Результати проекту доступні за посиланням: <http://energycluster.com.ua/Det.-sad-s.-Aleksandrovka>

6. Протягом 2012 – 2013 року, за фінансування *Державного агентства екологічних інвестицій України*, наша команда реалізовувала проект **Утеплення фасаду, стелі та заміна вікон на енергозберігаючі у дитячому садку №1 «Олімпієць» м. Гола Пристань**. Бюджет проекту - 2 380 000 грн. Результати проекту доступні за посиланням: <http://energycluster.com.ua/Detskiy-sadik-%E2%84%961-Gopry>

7. У 2012 – 2013 році, за підсумками конкурсу *Підтримка заходів з енергоефективності в малих містах України*, ми отримали фінансування від Європейського Союзу, представленого Представництвом Європейського Союзу в Україні, на реалізацію проекту **Впровадження енергозберігаючих технологій в дитячих садочках міста Гола Пристань.**

Діяльність проекту:

- Проведення енергетичних аудитів.
- Заміна ламп розжарювання енергозберігаючими лампами.
- Реставрація дерев'яних вікон з використанням сучасних матеріалів і технологій.
- Заміна дерев'яних вікон металопластиковими вікнами.
- Заміна дверей на посилені пластикові.
- Заміна застарілих змішувачів води на сучасні економічні.
- Заміна застарілих туалетних бачків на нові економічні.
- Теплоізоляція труб опалення в підвалі.
- Установка сонячних теплових колекторів для гарячого водопостачання.
- Монтаж локальної систем вентиляції.
- Розробка проектно-кошторисної документації для будівництва котельні на біопаливі для дитячого садка.
- Запровадження локальної системи енергетичного моніторингу.

Бюджет проекту - 235 464 євро, включаючи 176 000 євро, отримані як грант.

В ході проекту нашими фахівцями проводився авторський і технічний нагляд. Результати доступні за посиланням: <http://energycluster.com.ua/Proekt-ES>.

8. У 2013 – 2014 рр., за фінансової підтримки *Міністерство закордонних справ Королівства Норвегія* реалізовано проект **Впровадження теплового насосу для опалення дитячого садка с. Олександрівка Білозерського району Херсонської області.** Бюджет проекту - 237 358 грн., у тому числі 170 000 грн. грантові кошти. В ході проекту наші фахівці провели його авторський і технічний нагляд. Результати доступні за посиланням: <http://energycluster.com.ua/Det.-sad-s.-Aleksandrovka>

9. 2015 рік. В рамках реалізації проекту *Прості енергоефективні заходи з відновлення пошкоджень у школах*, за підтримки *Норвезької спілки охорони природи*, реалізовано проект **Утеплення вікон та дверей у Червономаяцькій загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів Бериславської районної ради Херсонської області.** Бюджет проекту - 65 358 грн., у тому числі 53 399 грн. грантові кошти.

10. 2015-2016 р.р. В рамках німецько-українського проекту «Сталий розвиток житлового господарства в Україні: сприяння місцевому розвитку та посилення ролі громадських організацій». Реалізовано демонстраційний проект **Будівництво сонячної електростанції для забезпечення електроенергією житлової будівлі»** Бюджет проекту – 15 574 євро, включаючи 8 550 євро, отримані як грант. З результатами можна ознайомитися за посиланням: <http://energycluster.com.ua/%C2%ABStroitel-stvo-solnechnoy-elektrostantsii-dlya-obespecheniya-elektroenergiy-zhilogo-doma%C2%BB>

В процесі реалізації проектів почалося формування енергетичного кластера до якого входять як вітчизняні, так і іноземні учасники: урядові органи, неприбуткові організації, навчальні заклади та інші обслуговуючі і сервісні організації, присутність яких є ключовою для посилення кластеру. Основні принципи запрошення до участі в спільній діяльності: кваліфікація, компетентність, надійність та порядність. З *Енергокластером* можна ознайомитися за посиланням <http://energycluster.com.ua>

Участь у Європейській ініціативі «Угода Мерів»

Після прийняття у 2008 році Пакету ініціатив ЄС з питань клімату й енергетики, Європейська комісія для заохочення й підтримки зусиль, яких докладають місцеві органи влади у сферах розробки й реалізації політики сталого енергетичного розвитку, започаткувала *Угоду Мерів*.

Справді, органи місцевого самоврядування відіграють вирішальну роль у пом'якшенні наслідків зміни клімату, тим паче, якщо врахувати, що до 80% споживання енергії та викидів CO₂ пов'язані із діяльністю міст.

Завдяки *Угоді Мерів*, установи ЄС зробили безпрецедентний крок у безпосередньому залученні місцевих і регіональних органів влади, тим самим визнаючи їхню важливу роль у досягненні амбітних цілей у галузі енергетики й збереження клімату.

Щоб втілити свої політичні зобов'язання у конкретні заходи та проекти, підписанти Угоди, зокрема, зобов'язуються підготувати Базовий кадастр викидів після розробки місцевої політики сталого енергетичного розвитку і відповідного потенціалу у сфері енергоменеджменту, та подати протягом року після підписання *План дій зі сталого енергетичного розвитку (SEAP)*, що окреслює основні заходи, до яких вони планують вдатися.

З боку Європейської комісії, ініціатива користується перевагами повної інституційної підтримки, зокрема, з боку *Комітету регіонів*, який підтримав ініціативу з самого початку; з боку *Європейського парламенту*, де відбувається щорічна церемонія підписання, а також, з боку *Європейського інвестиційного банку*, який допомагає місцевим органам влади розкривати їхні інвестиційні потенціали.

За ініціативи та підтримки ХОГО «*Регіональна рада підприємців*» у 2009 році до *Угоди Мерів* долучилось м. Херсон. Та, як виявилось, місто було не готове до такого кроку і в результаті робота в цьому напрямку призупинилась. Робота набрала обертів у 2014 році, коли Проект *USAID «Муниципальна енергетична реформа»* обрав місто для надання допомоги з розвитку потенціалу в плануванні, управлінні та фінансуванні розвитку муніципальних енергетичних систем (SEAP).

Незважаючи на важливість цієї ініціативи, навіть на сьогоднішній день, про неї відомо далеко не всім. Наша команда активно займається пропагандою *Угоди Мерів* та її основних ідей у сучасному українському просторі. Одним з результатів цієї роботи стало приєднання *Херсонської обласної державної адміністрації* у вересні 2013 року до *Угоди Мерів*, в якості регіонального координатора, а у лютому 2014 року м. Гола Пристань також приєдналось до європейської ініціативи *Угода Мерів*.

ТОВ «*Регіональна енергосервісна компанія*» розробило (SEAP) для м. Гола Пристань. Свою допомогу в розробці цього документу надали *Асоціація Енергоефективні Міста України (ЕМУ)* та *Офіс Угода Мерів – Схід*, розташований у м. Львів. Ознайомитися з (SEAP) м. Гола Пристань можна на офіційному сайті *Угоди Мерів*, або за посиланням http://www.uhodameriv.eu/about/signatories_uk.html?city_id=6707&seap

На протязі 2015 – 2016 років, за підтримки нашої команди до *Угоди Мерів* приєдналися *Велика Олександрівка, Новорайськ, Скадовськ, Василівка та Щасливево*.

ТОВ «*Регіональна енергосервісна компанія*» професійно займається розробкою (SEAP) і отримує замовлення не тільки з Херсонської області, а й з інших областей України.